

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2020

інформації відомостей про порушення права інтелектуальної власності та зміст судового рішення щодо такого порушення [1].

Адміністративно-правова охорона та адміністративно-правовий захист прав на об'єкти інтелектуальної власності не можуть залежати від бажання певного суб'єкта й обмежуватися саморегуляцією. Це скоріше властиво цивільно-правовій охороні та захисту, які базуються на принципах диспозитивності, на відміну від адміністративного, в основі якого лежить імперативний вплив [6, с. 45].

Враховуючи вищевикладене, слід підсумувати, що адміністративно-правова охорона наукових творів, як об'єкта права інтелектуальної власності полягає не тільки у розробці та здійсненні суб'єктами такої охорони відповідних охоронних заходів, які спрямовані на забезпечення в подальшому режиму законності у зазначеній сфері, але й у притягненні винних осіб до адміністративної відповідальності, тобто містить в собі всі елементи захисту прав інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № № 40–44. Ст. 356.
2. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 13. Ст. 64.
3. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 р. № 1756. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-%D0%BF/print>
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
5. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення. Станом на 3 лютого 2020 р. / За заг. ред. Журавльова Д. В. – Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2020. – 816 с.
6. Запорожець І. Г. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності: теоретичні аспекти. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2007. № 10. С. 45–50.

ПРАВОВА ОХОРОНА СОРТІВ РОСЛИН В УКРАЇНІ

Гришко І. Ю.

Магістрантка ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Золота Л. В.

к. ю. н., асистент кафедри КПДС ННІ права

Сумського державного університету

Відповідно до Закону України «Про охорону прав на сорти рослин», сорт рослин - це окрема група рослин у рамках нижчого з відомих ботанічних таксонів. Різновидами сорту, що можуть отримати правову охорону, є клон, лінія, гібрид першого покоління та популяція [1].

Критерії придатності сорту до правової охорони викладені у статті 11 Закону України «Про охорону прав на сорти рослин», і не відрізняються від критеріїв, викладених у статті 5 Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин в редакції 1991 р. Так наприклад, одним із прикладів схожості є, те що сорт вважається придатним до правової охорони, якщо він новий, відмінний, однорідний і стабільний. Відповідно, до ст. 4 Закону України «Про охорону прав на сорти рослин», задекларований пріоритет норм міжнародних договорів України над нормами вітчизняного Закону [2].

Слід сказати, що вітчизняне законодавство в цій частині є максимально наближеним до європейського, на нашу думку це є позитивним моментом.

Новизна сорту означає, що до дати, на яку заявка вважається поданою, заявник (селекціонери інша особа за його дозволом) не продавали чи будь-яким іншим способом не передавали матеріал сорту для комерційного використання. Відмінність сорту означає, що за проявом своїх ознак сорт має чітко відрізнитися від будь-якого іншого сорту, загальновідомого до дати, на яку заявка вважається поданою. Однорідність сорту має місце, якщо з урахуванням особливостей його розмноження рослини цього сорту залишаються достатньо схожими за своїми основними ознаками, відзначеними в описі сорту. Згідно зі статтею 9 Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин, до якої Україна приєдналася 02.08.2006 року, селекційне досягнення вважається стабільним, якщо його основні ознаки залишаються незмінними після неодноразового розмноження або, у разі особливого циклу розмноження – у кінці кожного циклу розмноження. Отримання рослин, які не здатні зберігати свої особливі властивості при відтворенні, селекційним досягненням з точки зору закону не вважається і ним не охороняється. Ці критерії, є досить чіткими та визначеними і в повному обсязі відображають правову природу сорту рослини [2].

Згідно з українським законодавством сорт вважається придатним для поширення в Україні, якщо він придатний для правової охорони, може бути використаний для задоволення потреб суспільства і не заборонений для поширення з підстав загрози життю і здоров'ю людей, заподіяння шкоди тваринному і рослинному світу, довкіллю. Необхідно не тільки вказати, який сорт потрібно отримати, а й провести до кінця весь селекційний цикл, щоб реально вивести новий сорт і перевірити його на відповідність передбаченим законом вимогам. Відповідно до ст. 14 Закону України «Про охорону прав на сорти

рослин» передбачено перевірку сорту на придатність для поширення в Україні [3]. Проте, дане питання потребує всебічного дослідження та аналізу, з урахуванням всіх позитивних та негативних моментів.

Державна система охорони прав на сорти рослин включає Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, Міністерство аграрної політики та продовольства України та підпорядкований йому Український інститут експертизи сортів рослин. У складі Міністерства аграрної політики і продовольства на базі Державної комісії з випробовування та охорони сортів рослин створено Державну службу з охорони прав на сорти рослин як урядового органу, якому підпорядковувалися УІЕСР та сортовипробувальні дослідні станції. Український інститут експертизи сортів рослин Міністерства аграрної політики та продовольства України з 2004 року внесено до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави. Особливу різноманітність об'єктів патентно-правової охорони складають селекційні досягнення, тобто, сорти рослин.

Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» визначає порядок набуття прав на сорт рослин. Відповідно до ст. 15 Закону, права на сорт в Україні надаються шляхом подачі до Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України заявки, проведення експертизи заявки і здійснення державної реєстрації прав.

Після подання всіх документів починається формальна експертиза заявки, яка зазвичай триває від трьох до шести місяців. За умови позитивних результатів формальної експертизи, починається кваліфікаційна експертиза, яка триває від одного до трьох років. При позитивних результатах кваліфікаційної експертизи приймається рішення про виникнення прав на сорт рослини, та заявнику видаються патент, свідоцтво про держреєстрацію сорту і свідоцтво про авторство на сорт (якщо автором є заявник). Якщо сорт не відповідає критеріям новизни, проте, відповідає іншим критеріям патентоспроможності, то приймається рішення про видачу свідоцтва про державну реєстрацію.

На час проведення експертизи сорту на нього поширюються положення ст. 32 Закону України «Про охорону прав на сорти рослин», яка регламентує умови надання сорту тимчасової правової охорони. Тимчасова правова охорона настає з моменту внесення до Реєстру заявок на сорти рослин відомостей про сорт, заявлений на отримання патенту, і полягає в тому, що заявник має право одержати компенсацію за нанесені після видання інформації про заявку збитки від особи, яка знала й отримала письмове повідомлення з інформацією про номер заявки, тобто відомості щодо сорту, внесеного до Реєстру заявок. Кваліфікаційна експертиза заявки закінчується прийняттям остаточного

рішення. Приймавши відповідне рішення, Міністерство аграрної політики та продовольства України вносить відомості про сорт до Державного реєстру сортів рослин [1].

Майнове право на сорт може бути призупинено або визнане недійсним. У випадку: якщо сорт втратив свою однорідність або стабільність у результаті його поганого збереження власником, що було підтверджено; якщо власник сорту своєчасно не надав Міністерству аграрної політики та продовольства України документи, матеріали, зразки для перевірки збереження сорту. Чинність патенту на сорт може бути поновлена, якщо причини, заякими вона відмінена, усунені [3, с. 4].

Про особисті немайнові права інтелектуальної власності на сорт рослин свідчить свідоцтво про авторство на сорт рослин. Про майнові права інтелектуальної власності на сорт рослин свідчить патент на сорт рослин. Обсяг правової охорони сорту, на який видано патент, визначається сукупністю ознак, викладених в занесеному до Реєстру патентів на сорти рослин.

Привласнення авторства є порушенням особистих немайнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин. Вчинення без дозволу особи, яка має майнові права інтелектуальної власності на сорт рослин, будь-яких дій по відношенню до цього сорту, що потребують дозволу, вважаються порушенням майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин [4, с. 21].

Що стосується патентовласника, то він наділяється виключним правом на використання селекційного досягнення з одночасним усуненням від нього всіх третіх осіб, які не отримали згоди власника патенту на використання селекційного досягнення. Термін дії патенту для більшості селекційних досягнень становить 30 років і обчислюється не з дати пріоритету, як це встановлено в патентному праві, а з дати реєстрації результату селекції у Державному реєстрі.

Патентна охорона селекційних досягнень має ряд важливих особливостей у порівнянні зі сферою охорони об'єктів промислової власності. Використанням селекційного досягнення вважається не будь-яке їх введення в цивільний оборот, а лише здійснення з насінням наступних дій: 1) виробництво або відтворення (з метою розмноження); 2) доведення до посівних кондицій для подальшого розмноження; 3) пропозиція до продажу; 4) продаж та інші способи введення в цивільний оборот; 5) вивезення за межі території України; 6) ввезення на митну територію України; 7) зберігання в зазначених вище цілях [1].

Обов'язком патентовласника з метою збереження характерних ознак та властивостей сорту, які зазначені в його описі на дату встановлення пріоритету, власник

патенту повинен підтримувати сорт протягом строку чинності патенту відповідним чином. Позитивним моментом є те, що в деяких випадках Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України може вимагати додаткові документи або відомості про сорт рослини, що реєструється.

Отже, стан охорони прав на сорти рослин в Україні знаходиться в непоганому стані, переважне прагнення України до Євроінтеграції вносить постійні зміни в законодавство не є виключенням охорона сортів рослин. Проте слід сказати, що не зважаючи на достатній рівень правового регулювання охорони сортів рослин, все таки існують проблеми правового регулювання, і саме застосування зарубіжного досвіду буде досить вдалим кроком у вдосконалене правове майбутнє.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 21.04.1993 р. № 3116-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12#n488>.
2. Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин від 2 грудня 1961 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_856.
3. Пічкур О. В. Проблемні питання охорони прав на сорти рослин – нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності. *Інтелектуальна власність*. 2004. № 2. С. 3–9.
4. Курило В., Пушкар М. До проблеми правової охорони сортів рослин в Україні. *Інтелектуальна власність*. 2006. № 1. С. 20–25.

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФЕРУ ДОМЕННОГО ІМЕНІ ДО ІНШОГО РЕЄСТРАТОРА

Савицька І. В.

*Студентка III курсу ННІ права
Сумського державного університету
Науковий керівник: Думчиков М. О.
к. ю. н., асистент кафедри КПДС ННІ права
Сумського державного університету*

Сьогодні більшість людських відносин перейшли у віртуальну площину, що стає причиною інтенсивного розвитку інформаційно-технологічних відносин. Як наслідок, стрімко розробка нових об'єктів у сфері ІТ-відносин, що активно впроваджуються та використовуються. Саме завдяки розвитку Інтернет-простору та електронної комерції, кожна компанія або інша зацікавлена особа може мати власний веб-сайт для реклами, пропонування продажу товарів чи послуг або іншої інформації, яка може бути корисною для потенційного відвідувача сторінки. Але така веб-сторінка не може існувати без